

(א) [עירובין לו: וט"ז],
 (ב) [נס לז: וט"ז], (ג) יומא
 ב. ד. (ד) עירובין טו. ע"ג,
 (ה) רש"י, (ו) רש"י,

מוסף רש"י

שמא יבקע הגורד. והגורד שלא היה עמך ללא לדי הפרשה ושתה טבלים למפרע (וחולין ד). שהרי לא הוכררה התרומה מעולם (גיטין ג). לכשיבקע. נעין בדבר לאסור, כלומר דלא חיישין להכי דלא שמת, דאי בעי מסר ליה לשומר (ערובין לו: וט"ז) וחולין (ד) כשיבא לדי כך והכי טבלים שמה אכל אין להוסיף לך דלא שמת לבקע (גיטין ב). מטמא משום גורל. אם עשאו גולל לקבר טעמא לעולם כהילכתא כמת עמנו ואפילו טעל משם דמילא בפרק בהמה המקשה (חולין עג.) וכל אשר יגע על פני העדה לרבות גולל ודופק (ערובין טו.) ור' מאיר מטהר. וטעמא דר' מאיר מפרס בתוספת סוכה (כח) משום דקסבר כל מחילה העומדת ברוח חיים אינה מחילה (ערובין טו.).

מאיר חייש: קשיא דרבי מאיר. דבקיעת גוד ארבי מאיר דסוכה: דלים ליה צריכה. ואפי' אינו נבקע אסור: **לכשיבקע.** נצין בדבר כלומר דלא חיישין לה: **מסקינן לו.** מומנין לכהן גדול מערב יוה"כ: **שמא טמום אשמו.** וכתיב (ויקרא טו) וכפר בעדו ובעד בירו צימו זו היא אשמו: **בכפרה.** בכפרת יום הכפורים עשה זו מעלה זו שחשש בה צמידי דלא חייש בעלמא: **ופרכין צין למ"ד** טעמא דר' מאיר משום שמא תצרכו צין למ"ד משום שמא תרוייהו מפרשי לרבי מאיר דמדאורייתא מחילה היא ורבנן גזור שמא תצרכו או תמות תינה גבי סוכה מצוי וציראות דר' מאיר לחומרא אכל גבי גולל ר' מאיר מקיל וכוון דמדאורייתא צטיל היאך יכול לטהרו מידי טומאת גולל אלמה תנן בעירובין דבר שיש בו רוח חיים מטמא משום גולל ור' מאיר מטהר. וה"ה דמנאי למיפרכי ממתניתא דלעיל דקתני ולא גולל לקבר אלא ממתני' אלימא ליה לאקשווי ועוד משום דקתני מטהר כהדיא לשון קולא: רוח חיים לאו צידי אדם הוא שפרי צין רוח צידו לנפשו: **העומדת ברוח.** על ידי רוח: **לאו מחילה היא.** דעיקר עמידתה דבר שאין בו ממש הוא: **דאוקמה גוד ספוח.** סמן הדופן על הגוד תפוח ברוח: **הרי**

הישן תחת המטה פרק שני סוכה

כד.

**עין משפט
 נר מצוה**

יח א מיי פ"ו מהל' טומאת מת הל' ד:

רבינו חננאל

ושנן איפוך ואימא הכי, הא מתני' דקתני אובלת בתרומה, ר' יהודה היא דלא חייש למיתה, והאי דקתני אסור לאכול, ר' מאיר דחייש למיתה. דתניא עשאה לבהמה דופן לסוכה, ר' מאיר פוסל ור' יהודה מכשיר. ואסיקנא ר' מאיר למיתה חייש, לבקיעת גוד לא חייש. ואסיקנא לר' יהודה, לעולם לא חייש למיתה, ואמאי אסר בין משום דלית ליה ברירה, פ"י מי יברר לנו כי ודאי היין הנשאר הוא התרומה והמעשר, שמא אותו ששתה הוא היה התרומה והמעשר. וכבר פירשנוהו בשחיית חולין ובכמה מקומות, לפיכך לא הארכנו בה עכשיו. וזה שאמר לכשיבקע הגורד, אם ישאב וישתה הוא שותה טבלין שכבר נקדע הגורד, אבל כל זמן שהגורד קיים אינו טבלין, דאמרינן הנה התרומה והמעשר בנוי. (א) הא דתנן ביום הכיפורים ר' יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינן לו שמא תמות אשתו, מעלה עשו בכפירה. [איכא דאמרי אמו ר' אחא בר יעקב וכו']. פ"י בהבמה מחיצה בידי שמים היא, ועמידתה ברוח היא.

(ב) נראה דל"ל לדבריו דר"מ קאמר והא דתנן וכו'.

אוסרין. ואמרינן גורה שמא יבקע הגוד ולא יבא לדי צריכה ונמנא שותה טבלים. אלמא ר' יהודה חייש לבקיעת הגוד וכל שכן למיתה אדם ור' מאיר לא חייש: **איפוך.** לא שנינוהו אפי' דקאמרת אלא איכא שנינוהו אפי' הא דלא חייש ר' יהודה והא דחייש ר"מ ולא מהלוקח יין שנינוהו אפי' אלא מנהך דסוכה דר' יהודה לא חייש ור' מאיר חייש: **קשיא דרבי מאיר.** דבקיעת גוד ארבי מאיר דסוכה: **דלים ליה צריכה.** ואפי' אינו נבקע אסור: **לכשיבקע.** נצין בדבר כלומר דלא חיישין לה: **מסקינן לו.** מומנין לכהן גדול מערב יוה"כ: **שמא טמום אשמו.** וכתיב (ויקרא טו) וכפר בעדו ובעד בירו צימו זו היא אשמו: **בכפרה.** בכפרת יום הכפורים עשה זו מעלה זו שחשש בה צמידי דלא חייש בעלמא: **ופרכין צין למ"ד** טעמא דר' מאיר משום שמא תצרכו צין למ"ד משום שמא תרוייהו מפרשי לרבי מאיר דמדאורייתא מחילה היא ורבנן גזור שמא תצרכו או תמות תינה גבי סוכה מצוי וציראות דר' מאיר לחומרא אכל גבי גולל ר' מאיר מקיל וכוון דמדאורייתא צטיל היאך יכול לטהרו מידי טומאת גולל אלמה תנן בעירובין דבר שיש בו רוח חיים מטמא משום גולל ור' מאיר מטהר. וה"ה דמנאי למיפרכי ממתניתא דלעיל דקתני ולא גולל לקבר אלא ממתני' אלימא ליה לאקשווי ועוד משום דקתני מטהר כהדיא לשון קולא: רוח חיים לאו צידי אדם הוא שפרי צין רוח צידו לנפשו: **העומדת ברוח.** על ידי רוח: **לאו מחילה היא.** דעיקר עמידתה דבר שאין בו ממש הוא: **דאוקמה גוד ספוח.** סמן הדופן על הגוד תפוח ברוח: **הרי**

רבי יהודה ורבי יוסי ור' שמעון אוסרין איפוך ר"מ חייש למיתה ור' יהודה לא חייש למיתה דתניא עשאה לבהמה דופן לסוכה ר"מ פוסל ורבי יהודה מכשיר קשיא דרבי אדרבי מאיר אמר לך ר' מאיר מיתה שכיחא בקיעת הגוד לא שכיחא אפשר דמסר ליה לשומר קשיא דרבי יהודה אדרבי יהודה טעמא דר' יהודה לאו משום דחייש לבקיעת גוד אלא משום דלית ליה ברירה ולא חייש ר' יהודה לבקיעת גוד והא מדקתני (א) ס"פא אמרו לו לר' מאיר אי אתה מודה שמא יבקע הגורד ונמצא זה שותה טבלים למפרע ואמר להו לכשיבקע מכלל דחייש רבי יהודה לבקיעת הגוד התם ר' יהודה הוא דקאמר לרבי מאיר לדידי לית לי ברירה אלא לדידך דיש ברירה אי אתה מודה דשמא יבקע הגורד אמר ליה לכשיבקע ולא חייש רבי יהודה למיתה והא תנן ר' יהודה אומר אף (א) אשה אחרת מתקינן לו שמא תמות אשתו הא איתמר עלה אמר רב הונא בריה דרב יהושע מעלה עשו בכפרה בין למואן דאמר שמא תמות בין למואן דאמר שמא תברח מדאורייתא מחיצה מעליא היא ורבנן הוא דגזרו בה אלא מעתה לרבי מאיר תטמא משום גולל אלמה תנן (ב) רבי יהודה מטמא משום גולל ורבי מאיר מטהר אלא אמר רב אחא בר יעקב קסבר ר"מ כל מחיצה שעומדת ברוח אינה מחיצה איכא דאמרי אמר רב אחא בר יעקב קסבר רבי מאיר כל מחיצה שאינה עשויה בידי אדם אינה מחיצה מאי בינייהו איכא בינייהו דאוקמה בגוד תפוח למ"ד מחיצה עומדת ברוח אינה מחיצה הרי עומדת ברוח למ"ד אינה עשויה בידי אדם הרי

לומר דלכולי עלמא חיישי' התם למיתה דלאחר שיצטע לאחת פעמים שממתין השני זמן גדול מלחלוץ ומלייצם וחישינן שמא ימות צינתיים אכל שמא ימות בזמן מועט לא חיישין בבקיעת הגוד דהכא וא"ת והא לא חייש ר"מ לשמא מת דזמן מרובה בפרק כל הגט (גיטין דף כח.) דקתני צת ישראל הנשואה לכהן והלך בעלה למדינת הים אוכלת בתרומה בחזקת שהיא קיים ואפי' לא מפליג התם צין שמתה מת לשמא ימות וסוגיא דשמעתין דפרק שני דיבמות כאפ"י דמשמע דקיבלה אפי' מרבה ו"ל דאפי' מדמה פרק כל הגט חששא דשמא מת דזמן מרובה לשמא ימות לאלתר דמאן דחייש להאי חייש להאי אכל פשיטא דלא לגמרי מדמי שמא מת לשמא ימות לאלתר דהא רבי יהודה דחייש לשמא ימות לאלתר גבי בקיעת הגוד ואם תימני לומר דחייש נמי לשמא מת לאלתר א"כ אשת כהן שיאל בעלה מפתח ביתה לא תאכל בתרומה מכיון שנתעלם בעלה מעיניה וצריך שיהא צעלה לפניה שבעה שיהא אוכלת: **ר"ב** יהודה ורבי יוסי ור"ש אוסרין. הא דבעי למימר בשמעתין ובעירובין (דף לו: וט"ז) וצגיטין (דף כה.) וצמרובה (צ"ק דף טט.) טעמא דר' יהודה משום דלית ליה צריכה אפי' דקתני כהדיא משום בקיעת הגוד לכמותי' אשכחן טובא שאין הגמרא חושב עיקר טעם אותו טעם המפורש במשנה פרק התערובות (זבחים דף עו:) גבי ארבי תמימה שנתערבו בארבי בעל מוס ובפרק שלישי דשבועות (דף כה:) גבי שבועה שלא אוכל ואכל כל שהוא חייב דברי ר"ע ובפרק שני דמכות (דף פ.) גבי כונה יאכל מן הטבל ויהא חייב ר' שמעון אומר כל שהוא וא"ת אי רבי יהודה לית ליה צריכה אלמא סבירא ליה כר' יוחנן דברייה כל הגט (גיטין דף כה.) ובפרק מעשר בהמה (בבביות דף לו.) דאמרינן האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ציובל אס כן היאך מלא דיו ורגליו צבית המדרש דלא משכחת דמיימי צבורים אלא חד צר חד עד יהושע צן וון דבפרק החובל (צ"ק דף ג.) אית ליה לר' יהודה קנין פירות לאו קנין הגוף דמי גבי דין יוס או יומים וכן נמי לר' יוסי דמסקא ליה התם אי קנין הגוף דמי או לאו והכא לית ליה צריכה וכי האי גוונא דייק בסוף השולח בגיטין (דף מה.) ו"ל דמדנין יוס או יומים אין ללמוד צעלמא אלא גבי מילי דעבד לחוד דהתם כמידי קראי דכספו ותחת ידו ומהאי טעמא לא מיימית לה בהשולח כי מיימית הדיא דשדה אחוזה ועוד יש לומר דדוקא ר' יוחנן הוא דאית ליה הך סברא דמשום דלקוחות הן מחזירין זה לזה אכל אינן אמוראי הוו אמרי דאפי' דאין צריכה אין מחזירין דקאמרי' צריש כל הגט (סס דף כה.) ובפרק מעשר בהמה (בבביות דף לו.) דמכר הוא דלמר רחמנא דליהדרי' ציובל ירושה ומתנה לא ור' יוחנן לא קשיא מרבי יהודה דהוה מפרש טעמא משום בקיעת הגוד מיהו לא יתכן טעם זה לר' יוסי דע"כ לית ליה כמו שאפרש וא"ת דהכא לית ליה לר' יוסי צריכה ובפרק מי שאלחו (גיטין דף עג.) אית ליה צריכה דתנן ר' יוסי אומר מגורשת ואינה מגורשת ולכי מיימית הוי גיטא ולמאן דמחלק צריש כל הגט (סס דף כה.) צין תולה צדעת עצמו לתולה צדעת אחרים ניחא ורבא דלא מפליג התם מפרש טעמא (א) [משום בקיעת הגוד ורבה מפרש טעמא] פרק צבל מערבין (עירובין דף לו:) משום דבעינן ארשת שרייה ינכרין ומיהו אכתי קשה דבפרק צבל מערבין (סס) משמע דלית ליה צריכה לר' יוסי גבי מעשר שיש לי צבית מחולל על קלע שעתלה צידי מן הכיס ר' יוסי אומר לא חילל ויש לחלק משום דבהדיא דמי שאלחו הדבר עומד להתברר בדאי' שהרי או מיהו או ימות ויש ליה צריכה טפי מהדיא דסלע שעתלה צידי מן הכיס שמא לא יתברר הדבר לעולם דכי האי גוונא נוכל לתרץ דשמואל אדשמואל:

תלמוד

